

אלו הן שעות, שבהן אנו מתוודעים אל עצמנו ובהן מזהים אנו את הידידים ואת האויבים. אכן היכרנו את עצמנו ואת ידידינו, שהיו מסורים וכנים ביותר. תמיד היכרנו את אויבנו. ואין ברצוננו להרבות באויבים לנו. אנו משמיעים דברינו בזה אחר זה ואת התרעותינו, ואזהרותינו אלו אחר אלו, כדי שניתן לכולם הזדמנות לעיון מחדש. וזאת בתקוה, שיחזרו בם, אולם אנו, בעזרת האל, מסוגלים, לאחר שדיברנו, התרענו והזהרנו, להנחית מהלומות בזו אחר זו. אנו נדע מתי, היכן וכיצד, (לעשות זאת) אם ירצו לעשות הסלמה במעשיהם. האומה הערבית כולה — ואני מרשה לעצמי לדבר בשמה — לא תשכח את המעמד של שעות אלו. האומה הערבית לא תשכח את ידידה — בשעות אלה, העומדים לצדה. היא לא תשכח את אויביה — בשעות אלה, העומדים לצד אויבה. אלוהינו! היה לנו לעזר ומנחה! ברך את עצמנו ואומתנו! אלוהינו, אתה הבטחת והבטחתך אמת: „אלה העומדים לימין האל, האל יעמוד לצדם“ (פסוק מהקוראן — המלבה"ד); ושלום עליכם.

נאום האפ'ט אל-אסד, נשיא סוריה (דמשק, 16.10.1973)

אחי התושבים, אחי אנשי הצבא, בני עמנו הערבי. בכל הגאווה וההוקרה שאני רוחש לכם ולעמידתכם המפוארת, אני פונה אליכם ממבצר העמידה האיתנה — דמשק הנצחית, דמשק שעמידתה האמיצה בפני ההתקפות הפראיות של האויב הפכה סמל לעמידתה האיתנה של מולדתנו הערבית כולה. עיר זו תוסיף לשאת ראשה אל-על כדוגמת קאסיון בהגנה על בניה המקדמים את פני האתגר ברצון-עז והעומדים בפני כל קושי ביתר החלטה נחושה ורצון-עז להשיג את הניצחון. עמידתה האיתנה של דמשק דומה לעמידתן האיתנה של אחיותיה בארץ זו: חומס, לאדקיה, טרטוס, בניאס, ודומה לעמידתה האיתנה של קהיר וכל בירה, עיר וכפר במולדת הערבית; מכיוון שעמידה איתנה זו היא ביסודה ביטוי לרצון עמנו ולהחלטתו הנחושה לחיות חיים מכובדים שהוא שואף להם, ולבנות עתיד זוהר שאותו הוא רוצה לעצמו ולכל עמי העולם. לפני עשרה ימים פניתי אליכם; אותו יום היה סיום של שלב בו רצה האויב כי תוקפנותו החוזרות ונשנות יהיו ביסוס למצב הכיבוש וההתפשטות והכנה לכפיית רצונו על מולדתנו. היום אני מדבר אליכם כאשר המערכה לבשה את צורתה האמיתית — צורה של מלחמת-שחרור מלאה. הישגה הראשון היה שחרור הרצון הערבי מגורמי הלחץ עליו. סופה יהיה, בעזרת אלה, שחרור האדמה שרבה תשוקתה לבניה. בעשרת הימים המפוארים האלה של קרבות עזים, שניהלו כוחותינו המזוינים, על כל חילותיהם במירב הגבורה והאומץ ובאמונה חזקה בניצחון, בימים אלה של עמידה מרהיבה שהצטיין בה עמנו — תיקנו מושגים ומחשבות רבות מוטעות שכמעט והשתרשו בעולם החיצוני על אומתנו. החזרנו לאדם הערבי את הביטחון העצמי שלו, לאחר שריפאנו את פצעי כבודו הפגוע והוכחנו לאויב ולעולם כולו כי עמנו אינו טרף קל, כפי שחשב האויב שהוא יוכל לבלוע אותו בקלות. הוכחנו כי המוות האכזר מצפה לכל מי שמנסה להשפיל את עמנו או לטמא כל שעל מאדמתנו. החייתם את מסורת אומתנו המפוארת — מסורת האבות — והשבעתם את רצון אלה, המולדת והמצפון. אחים, אולי יעלו בלבכם שאלות. יתכן ואתם מחכים שאני אשיב עליהן או יתכן שאתם רוצים שאני אדבר על הפעילויות הבינלאומיות והלאומיות שיש להן קשר עם המערכה — בין אם חיוביות או שליליות. אולם אתם יודעים כי המלחמה אפופה נסיבות ודרכים המחייבים להימנע מלדון בכל נושא שאין בו תועלת למאמץ המלחמתי. עם זאת אני שוקד בעניין זה לציין שעמידתנו במלחמת השחרור התחילה לתת לססמת לאומיות המערכה משמעות מעשית. בעניין זה אני מביע בשמכם את מיטב ההערכה לתפקיד הכוחות העיראקיים. האחים שאנשיהם נלחמו במלחמת גבורה מול האויב ודמם נמזג עם דם אחיהם בכוחות הסוריים. השתתפותם בלחימה היתה ביטוי אמיתי ללאומיות המערכה. ברכות לצבא עיראק וברכות לעמנו בעיראק האחות. יבוא היום שבו ישתתפו גם הכוחות הסעודיים והכוחות הירדניים והם ימלאו את תפקידם במלחמה הלאומית. כמו-כן שתי המדינות האחרות אלג'יריה ולוב,

הגישו למן הרגע הראשון סיוע מעשי ותמיכה מעשית בצורות שונות. גם פדרציית הנסיכויות הערביות הגישה סיוע וכן גם קטר. כמו הסיוע שנתיך לחזית הצפונית כן ניתן סיוע דומה לחזית המערבית, שם מנהלים כוחות-מצרים האמצעים קרבות גדולים נגד האויב, לאחר שניפצו את יהירותו והנחילו לו תבוסה שגרמה לו להיקלע לדיבורים רבים שסותרים זה את זה וחשפה אותו בפני העולם כולו, וזאת כאשר חצו את תעלת סואץ והרסו את ביצוריו והמשיכו את התקדמותם בסיני בכוח ובחזקה. דבר זה מעיד על אמיתות האחדות הערבית. כמו כן הוא מעיד על כך שאומתנו היא אומה חיה, שאחדותה וחיותה מתגלים בצורה מרהיבה בשעת קושי ומשבר; אסור לנו לשכוח, שעמידתנו האיתנה היא הגורם העיקרי והיסודי בכל מצב. על סלעה יתנפצו כל נסיונות האויב ועם המשכיותה תגבר התלכדות האומה הערבית סביבנו ויגדל סיועה לנו. בוכותה גם תגדל תמיכת הידידים בעולם בבעייתנו. הודעות הדובר הצבאי העבירו לכם את מהלך הלחימה בעשרת הימים האחרונים. אם נותר דבר מה להוסיף אני אומר לכם, כי כוחותינו עמדו בכל הזירות. באויר הייתם עדים בעצמכם לגורל מטוסי האויב. רבים מכם ראו את מטוסינו גופלים. ראייתם את המטוסים שלנו ורדפים אחריהם, בעוד שאמצעי ההגנה שלנו פוגעים בהם והופכים את המטוסים שלהם לגושי אש באויר, ולגושי ברזל הצונחים על האדמה. תפשתם רבים מטייסי האויב, שצנחו במצנחים, בבקשת מקלט. הפעולות של הנשרים שלנו ושל אמצעי ההגנה האוירית היו אדירות. הם ראויים לכל ההערכה והכבוד שלנו. בים, חיל-הים שלנו ניהל קרבות מעוררי כבוד והסב לאויב אבידות רבות בכל ניסיון מצידו לתקוף את חופינו, ומילא את חובתו בצורה הראויה להערכה. הם ראויים למלוא ההערכה. ביבשה היו קרבות גבורה אותם ניצלו כוחות השריון, הארטילריה, החי"ר, הכוחות הממוכנים והחילות היבשתיים השונים. קרבות אלה היו מקור גאווה שיירשמו בדפי הגבורה ההירואים של ההיסטוריה.

גיבורינו הפכו את התוקפנות הישראלית מאז ה-6 באוקטובר לנסיגה של כוחות האויב. כפי שמסרתי לכם באותו יום, יצאו כוחותינו לבלום את התוקפנות ולאץ את כוחות הכיבוש לסגת. כוחותינו המשיכו את התקדמותם עד אשר גירשו את כוחות האויב מהר החרמון, מקוניטרה, מחושניה, מג'וכדאר, מאל-על, מתל-אלפרס, מרפוף ומכפרים אחרים בגולן. והם הסבו לאויב אבידות שזיעזעו את הישות הציונית מבפנים.

בו בזמן, שהאויב הסתיר את אבידותיו ואת תבוסותיו מעיני התושבים בישראל ומן העולם החיצוני ודגל בשיטותיו, בהן הוא דבק עד כה — בו בזמן לא מסרנו על נצחונות כוחותינו. והשהנו את ההודעה עליהם. ובעוד שהידיעות של האויב והודעותיו היו סותרות זו את זו וחשפו את הסתירות שבהן, אנו החלטנו לדחות את מסירת ההודעות על הנצחונות שהשגנו עד אשר נבלום את האויב בלימה סופית ונטהר את האדמה טיהור מלא. וזאת למרות שיכולנו להודיע ביום הרביעי של המערכה על שחרור חלק-הארי של רמת הגולן.

אמונתם של כוחותינו באללה, בטחונם בעמנו, השימוש הטוב שהם ביצעו בכלי-הנשק הטובים שברשותם, אמונתם בבעיה שלשמה הם נלחמים — כל אלה באו לביטוי במהלך המלחמה. הנצחונות שהשיגו לוחמינו וממשיכים להשיג בכל הזירות ובכל התחומים וצבאנו בגבורתו הצליחו לכפות על האויב להודות באכזריות ובחומרת המערכה. לא ציפינו שהניצחון יהיה קל ולא ציפינו גם שהאויב יסכים להיות מגורש מאדמתנו הכבושה ללא התנגדות קשה. אנו יודעים את שאיפות ההתפשטות של האויב ויודעים שישנם כוחות המעודדים שאיפות אלה ותומכים בנסיונות להגשימן. האויב הזדרז בעקבות התבוסות והאבידות שהיו לו בימים הראשונים של המלחמה, להיעזר בכוחות הזרים, כשהוא שואב מהם סיוע ודורש לספק לו מספרים גדולים של זרים ולפצות על האבידות הרבות שהיו לו, בכל החילות ובפרט בחיל-האויר. כמו כן ביקש האויב ציוד חדש כדי לפצות על האבידות שהיו לו בציוד.

על-ידי תגבורת זו שהגיעה אליו במהירות ואשר אותה צירף אל כוחות העתודה המרוכזים שלו, ריכוז האויב בגזרה אחת של החזית שלנו ריכוז גדול והוא החל לשגר את החלק הגדול של כוחות הטנקים והאויר שלו ועל-ידי כך הצליח לבצע חדירה מוגבלת בקונו. אולם כוחותינו נטלו את היוזמה לבלימה מיידית וניהלו קרבות מתוך עמדות חדשות, קרבות קשים, שבלמו את התקפת-הנגד של האויב והם גרמו אבידות קשות לטנקים ולמטוסים שלו ואילצו אותו לסגת.

כוחותינו ממשיכים עדיין לידוף את כוחות האויב במהלומותיהם וימשיכו להלום בכוחותיו עד אשר נחזיר את עמדותינו באדמה הכבושה ונמשיך לאחרי-מכן עד אשר נשחרר את האדמה כולה.

אנו יודעים שלאויב יש מקור המפצה אותו על אבידותיו, בציווד ובנפש. אולם אנו בטוחים בפוטנציאל של עמנו ובמקורות התמיכה שלנו.

אני אומר לאלה התומכים בתוקפנות ישראל כי עליהם לקחת לתשומת-לבם ולחשוב על התוצאות שייגרמו כתוצאה מעמדתם התוקפנית, לאינטרסים הרבים שלהם באדמה הערבית. הם גורמים להתלקחות כעס אומתנו וכאשר העמים כועסים, אין כוח שיכול לעמוד בדרכם. בני העם, אנשי הצבא, לחירות ולכבוד יש מחיר, ומחיר זה הוא ללא ספק יקר. אולם, אנו מוכנים לשלם מחיר זה. למען שמירה על הכבוד כדי להגן על החירות, כדי לשחרר את האדמה, כדי להחזיר את הזכויות, וכדי לספק לדורות הערבים הבאים את המגיע להם. לספק להם את החיים הרצויים ואת העתיד המאיר והמכובד, עתיד שבו נחיה בשלום, ביטחון ושלוה.

אנו דופקים על שער החירות באגרופינו ובכל הכוח מתוך ידיעה, שאויבי העמים אינם נכנעים מרצון. החלטתנו נחושה, כי שחרור האדמה והגשמת הניצחון במלחמה זו יהיו מטרה גדולה, שלא נסטה ממנה, ואנו לא נסטה ממנה בעזרת אללה.

למען המטרה הגדולה, כל קרבן לא ייחשב.

כל עוד מטרתנו גדולה, וכל עוד אנו מאמינים במטרה זו, הרי מאמצנו ו"הג'יהאד" שלנו יהיו למען מטרה זו. כל עוד אנו מאמינים במטרה, הרי כל מאמציו של האויב וכל הלוחמה הפסיכולוגית שלו נכשלו, ולא יפגעו במוראל של עמנו, וביכולתו לעמוד איתן ולהתנגד.

אנו עם המסוגל לעמוד בשעת המאמץ הרציני ושעה זו אכן הגיעה. אנו נכין את עצמנו להמשיך בקרב השחרור עד לסוף שבו יהיה ניצחון. אנו נמשיך כשיש לנו אורך-נשימה, כשאנו מאמינים בעצמנו וביכולתנו להביא הניצחון כמו ידיו.

לבסוף אני מפנה בשמכם ברכה מקרב לב, כשהיא מלאה גאווה והערכה אל כוחותינו המזוינים. אני מברך אותם על אומץ-הלב, על ההקרבה, על הרמה והיכולת הגבוהים שגילו, על האמונה שלהם שאין לערער אותה, ועל היכולת הוודאית להשיג ניצחון.

ברכה מעומק-לב לכל חייל ערבי, הנוטל חלק בהשגת הניצחון הוודאי במערכת השחרור. ברכה לכל אדם מכם.

שעה 1805 תאריך 16.10.73

דובר צה"ל מודיע:

כוח משימה של צה"ל פועל ביבמה האחרונה בעורף הכוחות המצריים ממערב לתעלת-סואץ. הכוח פגע בין היתר ביחידות ארטילריה וטילי נ.מ. של האויב.

שעה 1830 תאריך 16.10.73

דובר צה"ל מודיע:

התקפות האויב בחזית הציפון, שהחלו בשעות הבוקר המוקדמות, נהרפו ע"י כוחותינו ובשעות אחר הצהריים המוקדמות חזר השקט בגזרה. אבידות האויב: כשריון, בגזרה זו מסתכמות בכ-100 טנקים. באויר, מסתכמות היום אבידות האויב כ-22 מטוסים. 10 בזירת סוריה ו-12 בזירת סיני. חיל-האוויר פעל בסיוע לכוחות הקרקע וכך נגדה סוללות טילים, מכ"מים ובסיסים צבאיים בשתי הגזרות.

דו"ח מסכם ליום 17 באוקטובר, שעה 1700

המלחמה — כללי

- הרמטכ"ל: „מלחמה זו אינה מלחמת בזק לה הורגלנו" (דבר).
- הערבים חפצים בהשמדת ישראל — והמלחמה תהיה ממושכת (דבר).
- הרצוג: איום הטילים יצר מצב חדש בעימות הבינושי (רדיו).
- הוכחות למעורבות סובייטית ישירה במלחמה (סי.בי.אס.).
- בריטניה וספרד דחו בקשה להתיר נחיתת מטוסי הרכבת האוירית לישראל בשטחיהן (מעריב).
- מוני פלד: אי פתיחת המלחמה עלידינו איפשרה לערבים להפעיל הדוקטרינה הרוסית; חזרת היוזמה לידינו תחזיר תופעות תבוסה ערבית כבעבר (מעריב).
- הערבים: התקפות אנטישמיות על ישראל — „הוכחות" מההיסטוריה היהודית (צות אל-ערב).

בעיות במוקד ההתעניינות

- נאום סאדאת ו„תכנית השלום" המצרית.
- נאום ראש הממשלה גב' מאיר בכנסת.
- הרכבות האוויריות למזרח התיכון; העימות הבין-מעצמית.
- הקרב בתעלה.
- שאלת הנפט הערבי — בכלי-התקשורת העולמיים.

תגובות לנאום סאדאת

בארץ:

- נאום סאדאת הובן בחוגים בירושלים כאיום להכחיד את המדינה, שכן השלב השני בו הוא השבת זכויות הפלסטינאים (ג'רוסלם פוסט).
- דברי סאדאת מוכיחים, שגבולות בטוחים חשור בים; תהום בין נאומי גולדה וסאדאת; הכתובת העיקרית ארה"ב (על המשמר).
- הרצוג: לישראל יש תשובה לאיום בטילים ארוך-כיטווח (רדיו).
- ש. שמיר: הנאום בעיקרו פוליטי — כלפי פנים וכלפי חוץ — ולא צבאי; חוד החנית הופנה אל ארה"ב; הצעות השלום אין בהן חידוש; תמיהה מדוע לא התייחס סאדאת לשאר מדינות ערב. לא סאדאת יכתיב תנאים (מעריב).
- מתי פלד: דברי סאדאת על פתיחת התעלה — מחווה ריטורית (מעריב).

בחוץ לארץ:

- וושינגטון: פקידים אמריקנים מקבלים בברכה את הצעת ועידת השלום של סאדאת.
- סאדאת דיבר על השבת הכבוד הערבי ובהכרתו זו אולי טמון סיכוי להסדר; נאומו מבטא בטחון ערבי גובר; מודגש האיום בטילים; נאומי סאדאת ומאיר — תחילת משא-ומתן באמצעי התקשורת (בי.בי.סי.).

על מטרות המלחמה של הערבים

- מטרות הערבים: לא להסכים להפסקת אש; יש להמשיך להילחם עד שישוחררו כל השטחים (לא רק שנכבשו ב-1967); לגרום לישראל מכסימום אבידות — כי זה מה שכואב לישראל; להאריך את המלחמה, כי ישראל לא תוכל להתמיד בה זמן ממושך (דבר).
- כוונות הערבים לפי היכל: לא הפסקת אש, כי אם מערכה כוללת, מסתמכים גם לעתיד על רוסיה (על המשמר).
- פרשן צות אל ערב: הכוחות הערביים לא יפסיקו משימתם לפני שחרורה המלא של כל אדמה ערבית כבושה.

ההסברה הערבית

- אליעזר בארי: שינוי תדמית עצמית של הערבים והצלת הכבוד — אולי ראשית להתפתחות חדשה; ערבי פחות מתוסכל — מסוגל אולי לשלום (על המשמר).
- ח'אתם, שר ההסברה המצרי: עקרונות ההסברה המצרית — עובדות ללא גוזמה, שימוש באמצעים הולמים, יש להשיג אמון, להבהיר האמת ולהציג שקרי ישראל (רדיו קהיר).

- קריאה למתקפה פסיכולוגית ישראלית בתחום הנפט, שכן ניצחון ישראלי לא יסכן המשך זרימת הנפט, אלא להיפך (יובל אליצור, מעריב).
- ועידת כוית (שרי הנפט הערבים) — קריאה לצמצום 5% לפחות בתפוקת הנפט.
- הערבים להוטים להחיש הפעילות הדיפלומטית באיזור (ידיעות).
- הישגי חיל הים

חזית סוריה

- נהדפו התקפות קומנדו סורי ושריון עיראקי (הארץ).
- יו.פי.: סימנים ברורים לנוכחותם של יועצים רוסיים בסוריה (מעריב).
- דיילי טלגרף הבריטי: דיביזיה עיראקית חוסלה, שניה מלקקת פצעה.

„הכוכב האדום“, בטאון הצבא הסובייטי כותב:

- דמשק; דברי הלוחמים הישראליים: „הבאנו לכם מוות ואתם הצלתם את חיינו“ אמר טייס ישראלי, שמטוסו הופל בסוריה. הוא המשיך: „קבלנו פקודה להפציץ את דמשק, כל מטרה וכל מקום!“ הטייס סיפר שקראו לו מלונדון, בה יש לו חנות, ונאמר לו שהצבא הישראלי יכבוש את דמשק, ושהוא ירוח מכך! עוד סיפר שהארגונים הציוניים איימו על יהודים, שסירבו להשתתף במלחמה. טייסים רבים מפחדים לבצע התקפות על סוריה; שלושים איש סירבו במפורש להשתתף בהפצצות ושמונה מהם הוצאו להורג.
- בתשובה לשאלה על אבידות הישראלים מסר הטייס, שממאה וחמישה טייסים שבו רק שמונה מההתקפות על סוריה. לעתים קרובות משליכים טייסים ישראליים, שאינם מסוגלים להגיע למטרות, את הפצצות בכל מקום רק כדי לשוב חיים לבסיסם.

חזית מצרים

- צה"ל פועל בגדה המערבית של התעלה (כל העיתונים).
- אין לתלות בפעולת הצליחה של צה"ל מה שאין בה. אין זו פעולה מאסיבית, אך יש לה משמעות יות צבאיות ומשמעויות מדיניות — כתשובה לשאיפת סאדאת לפתוח את התעלה (ידיעות — יוסף נבו).
- התנופה בדרום בעיצומה; המתקפה הישראלית הגדולה במצרים (דבר).
- קהיר — אין חשיבות לפעולה הישראלית (ידיעות).
- התעמולה המצרית — שיכורה מהניצחון ומפריחה גוזמות וכזבים (דבר).
- צה"ל שבה טייס מצרי שטוען כי התאמן בצרפת מחופש כלובי (על-המשמר).

דובר צה"ל מודיע:

1. לילה שקט עבר על כוחותינו בשתי החזיתות.
2. פעילות הכלנית נרחבת הייתה בצפון הארץ. הישגים יערה, מלכיה, מטולה ודן הוטגזו במרגמות, קטיושות ובזוקות. כתוצאה מההפגזה נפצע אזרח אחד. במטולה נפגעו בית ומכונית.
3. במרחב שלמה נתפסו ונשבו 18 אנשי קומנדו מצריים.

המלחמה בעיני כתבים זרים בישראל

כללי

הכתבים מציינים, כי הערבים לא למדו שמקום הפסקת האש הוא הקובע את הגבולות.

חזית סוריה

צה"ל ייעצר בטווח תותחים מדמשק; כוחות צה"ל מצליחים, אך מתקדמים לאט ונתקלים בהתנגדות עזה; אין כוונה לכבוש את סעסע, אלא להרוס את הסורים על-ידי השמדת התקפות-הנגד שלהם. הצלחותיו של צה"ל משתקפות במוראל הגבוה של החיילים.

חזית מצרים

מציינים כי החל הקרב המכריע להשמדת הצבא המצרי, שיחרוץ גורלות גם לגבי המזרח התיכון כולו. תקיפות חיל-האוויר היו הכנה למתקפת צה"ל. כוח הפשיטה במערב התעלה יעיל ביותר, ותפקידו — הכנה לצליחה רבתי של כוחות המוכנים לכך. צה"ל בטוח בנצחונו. אחדים טוענים כי חיל-האוויר לא מילא את התקוות שתלו בו, ויכולתו נתגלתה כמוגבלת. אפשרית התקפת טילים מצרית לפי איום סא-דאת — והראיה: טיל „קלט" שסוגר לתלאיב ביום פתיחת המלחמה.

ירדן

רמזים: קיים הסכם בין ישראל וירדן שלא להילחם.

מעצמות

מעצמות-העל מעורבות עתה ישירות ובאורח עמוק בסכסוך. המלחמה לובשת במהירות צביון בינלאומי. לרוסים חלק גדול בטקטיקה של הערבים ובמערכת ההטעיה שקדמה למלחמה. המלחמה — שדה ניסוי לנשק סובייטי חדיש.

- ב.ב.סי. מקהיר: המצרים מדגישים בהסברתם את הסולידריות הערבית הגוברת, שתורגש יותר בעתיד — מזה, ואת ידידות ישראל וארה"ב — מזה.
- פרשן רדיו דמשק משוה איום ישראל על השלום לגרמניה הנאצית, שהתקפותיה על שכנותיה וסיפוח שטחים על ידה כפי שעושה ישראל, גרמו למלחמת-העולם השניה וגררו את ארה"ב למלחמה.

ישראל — פנים ועורף

- מאמר עוקצני על חרושת השמועות ודרכי היווצרותן (ידיעות).
- פרופ' אקצין: שבחים לראש הממשלה שהופיעה במסיבת העיתונאים ולדיין שהופיע בצורה בלתי „מנופחת" בעת ההודעה על האבידות והערכת המצב (ידיעות).
- בעיות המשפחה בעורף — דאגה ומתח, קריאה בעיתונים להקפיד על מסגרת חיים נורמלית ככל האפשר.
- על הסבת המשק הישראלי למשק מלחמתי; כיצד להיערך למאבק ממושך — שינוי קדימות בהיערכות המשק (דבר); לישראל יכולת כלכלית רבה להתמיד במאבק (ג'רוסלם פוסט); מאמרים שונים על התארגנות המשק לעת חרום; הייצור החרושי חוזר בהדרגה לקצב הרגיל; ייצור תקין והובלה סדירה (על המשמר).

הלכירוח בין ערביי השטחים בקשר למלחמה

- חלק ניכר מביעים שמחה על הישגי הערבים ועל ש„למדו הפעם את ישראל לקח"; קורת רוח ותקווה שהנצחון יהיה לערבים; התבטאויות על „חג" ועל „מוראל גבוה"; ישנם המביעים דאגה ותקווה שהמצב לא יחריף; אגירה רבה.

דובר צה"ל מודיע:

זירת סיני: קרבות שריון גדולים מאז הבוקר בגזרה המרכזית של החזית. מטוסי חיל-האוויר מסייעים ע"י הקיפת ריכוזי שריון אויב. כן תקפו מטוסינו את שדה התעופה הצבאי של קוסמיה וכך סוללת טילי קרקע-אוויר ממערב לתעלה.

זירת סוריה: שקט שורר בחזית. בקרב אוויר הופלן 2 מטוסים סוריים.

מרחב שלמה: בפעולת לפני הצהריים, נשבו עוד 20 חיילי קומנדו מצריים.

אמצעי התקשורת בחו"ל והזירה הבינלאומית על נאומי ראש-הממשלה וסאדאת

גרמניה

- אין פרשנות על הנאומים.
- כותרות: סאדאת מוכן להפסקת אש; סימני התפייסות ראשונים מהכיוון המצרי; גולדה מאיר — אין אפשרות להפסקת-אש עד להבסת הצבאות הערביים.

בריטניה

- גארדיאן: דברי סאדאת הם עדות לכוונות לקבל את החלטה 242 (כותרת: סאדאת מציע שלום באיום טילים); ראש הממשלה ריאליס-טית.
- דיילי טלגרף — כותרת: טילי סאדאת מאיימים על אזרחים.
- פייננשל טיימס — כותרת: סאדאת ומאיר — אין לצפות לשלום קרוב.
- דיילי אקספרס — כותרת: יחידות הפשיטה של גולדה לוחמות במצרים; תת כותרת: סאדאת מאיים להשתמש בטיילים.
- דיילי מירור — גולדה: עברנו את התעלה; סאדאת: אנו מוכנים לדבר.
- בי.בי.סי: ראש-הממשלה לא ציינה איום הטיילים המצרים, הדגישה בדבריה את המלחמה על קיומה של ישראל; הפסקת-אש מותנית בחילופי כל השבויים.

דעת-הקהל בישראל

מעורבות ארה"ב גרמה הקלה עצומה לישראל. בציבור בארץ אוירה של התנדבות. פחתה הבהלה למצרכים. מחסור בביצים בגלל האפלת הלולים. בשטחים המוחזקים חוששים מתוצאות המלחמה — התקוות שתושבי השטחים ירוויחו מן המלחמה מתרחקות. מעטים מן התושבים יוצאים לעבודה בישראל.

סקרים על דעת-הקהל בחו"ל

1. ביומיים האחרונים פורסמו סקרים על דעת-הקהל בשלוש מדינות. הנשאלים נתבקשו להשיב, לאיזה צד נתונה אהדתם במלחמה.

להלן התשובות:

אהדה לישראל אהדה לערבים

ארה"ב	47	6
בריטניה	47.5	5
צרפת	45	10

2. משמעות התוצאות:

א — עליה באהדה לישראל ביחס לתקופת הרגיעה, שבה אחוז האוהדים הוא בסדר גודל של 30; ואולם, היקף האהדה איננו בסדר גודל של מלחמת ששת הימים (שהיה 60 אחוזים).

ב — בארצות הברית ובריטניה אין עליה משמעותית באחוז האוהדים את הערבים. בצרפת — עליה משמעותית.

3. בצרפת הוצגה גם שאלה בדבר מטרת המלחמה של הערבים. התשובות:

שחרור השטחים —	41%
הרס מדינת ישראל —	45%

איטליה

על בריטניה לשמור על בטחון ישראל וקיומה; העתון מותח ביקורת על האמברגו הבריטי הפוגע בישראל.

דיילי מייל: חציית התעלה היא המעשה האמיץ ביותר שנעשה במלחמה; רק דיין יכול לעשות זאת.

גארדיאן: הרוסים שלחו לערבים טילי קרקע-קרקע לטווח בינוני; ישראל עלולה לבטל הזמנת צוללות בבריטניה בשל עמדתה והאמברגו.

גארדיאן במאמר: לאחר נאום סאדאת קיים שביב תקוה להסדר; הצלחתם היחסית של הערבים מחזירה את בטחונם העצמי, אך אם ינסו לכבוש את כל סיני — תרחק האפשרות להתקרבות.

טיימס: משלוח פגזים מבריטניה לטנקי „צנטור-יון“ הוקפא.

טיימס במאמר ראשי: הרוסים אחראים להספקת הנשק לערבים; האמריקנים נאלצים לאזנה; על מעצמות העל לכפות ויתורים בעזרה בריטית; העתון מותח ביקורת על עמדת בריטניה בקשר לאמברגו, ומביע הבנה למרירות בישראל בקשר לכך; לדעתו, מדיניות בריטניה להתקרב לערבים נכונה — אך אין להפכה למדיניות עוינת לישראל.

בי.בי.סי.: הדטנט הבין-גושי בסכנה; חשש ממעורבות המעצמות בסכסוך.

דיילי טלגרף: חשש מהסלמה במצב אם יכניסו הרוסים טייסים ומומחים צבאיים לאיזור הקרבות; תהליך ההסלמה אצל הצדדים יוחמר אם תידרדר ישראל, ותימצא במצב של מצדה — שכן אולי מצויות ברשותה פצצות-אטום קטנות.

גואה גל המחאות נגד האמברגו; גם וילסון, מנהיג הלייבור, מוחה; מחאות נגד נאום דגלס-יוס על עמדת בריטניה; סאן: החלטת דגלס-יוס — צביעות מבישה; בעתונים קריקטורות על האמברגו.

רדיו וטלביזיה: גירסות שישראל תנצח, שכן ארה"ב תסייע לה; מודגש האיפול על הנעשה בסיני.

איטליה

הכותרות בעתונים: נאום סאדאת וחציית התעלה.

בעיית הנפט; מגמותיהם של חוגי תעשיית הנפט — בראש הפרשנות. גם דיווחים על ועידת כוית והעלאת מחירי הדלק.

מטילים ספק ביכולתם של המצרים לממש את איום הטילים; מזכירים כי גם מטוס מתוצרת מצרים לא טס.

מאמרים על חלקה של ברה"מ במלחמה.

כתבות מישראל — אוהדות לה.

• כותרות בכל העיתונים על נאום סאדאת; העתונים מגישים אימוני לירות טילים לישראל, אם כי מטילים ספק בכך; מציינים את הפער בין דברי ראש-הממשלה גב' מאיר לדברי סאדאת.

• עתונים ופרשנים המקורבים לחברות הנפט רואים את נאום סאדאת כמתון ואת נאום ראש-הממשלה כנוקשה, ואילו בעתונים אחרים וטל-ביזיה — מאוזן.

• לה סטמפה וקוריירה דלה סרה תומכים בעמדת ראש-הממשלה ומציינים סתירה בין נאום סאדאת לדברי אסד; רוב העיתונים מדווחים בנימה חיובית על דברי ראש הממשלה.

• רושם אצל פרשנים, כולל מבקרי סאדאת, כי נשמע הפעם מרוסן יותר מבעבר.

כללי

ארה"ב

• „ניו יורק טיימס“: „מהלומה מוחצת“ להפשרה בין ארה"ב לברה"מ.

• פרשנים צבאיים בארה"ב: אם יצליחו המצרים להישאר בצד המזרחי של התעלה, תימשך המלחמה 4—6 שבועות.

• פקידים בארה"ב: ארה"ב לא תשלח צבא למזה"ת, אך תנהג בתקיפות (דבר).

צרפת

• גנרל צרפתי: לישראל נשק גרעיני.

• פאריס: לישראל נשק גרעיני, שינוצל רק אם יהא קיומה בסכנה (הארץ, דבר).

• פומפידו דרש להצניע ברדיו הצרפתי ידיעות על הצלחות צה"ל; נשיא רשות השידור מחה על כך (מעריב).

גרמניה

• מקום בולט וניפוח לחצייתנו את התעלה; העתונים מציגים את השאלה, אם המדובר במתקפה מרכזית או בפעולת קומנדו בלבד.

• שאלת המיראזים הערביים — נושא בולט; קובעים כי בישראל אין הוכחות לטענה שלחמו מיראזים בצד המצרי; צרפת במצב מביך.

• בעיות הנפט נדונות בהרחבה.

• דיווחים על הלכי רוח בארץ, כי שוררת ביקורת בציבור על הטקטיקה שננקטה על-ידי צה"ל ועל אי פתיחתנו באש.

בריטניה

• הדיווח מהחזיתות כולל מידע המסופק על-ידי שני הצדדים; אמינות ישראל עלתה.

• דיילי אקספרס: בעד איזון במזרח התיכון;

דובר צה"ל מודיע:

זירה סיני:

קרבות השריון נמשכו בגזרה המרכזית בכל יעות היום. כוחותינו אשר פעלו בשלוב מלא בין השריון וה"א שפרו את התקפות הנגד המצריות תוך גרימת אבדות כבדות לשריון המצרי.

כח המשימה הישראלי ממשיך לפעול בעורף האויב ממערב לחעלה סואץ ותוקף מפקדות, מתקנים ודרגים עורפיים.

במהלך קרבות היום הושמדו בזירה כ-90 עד 100 מטנקי האויב.

הזירה הסורית:

היחה שקטה כל היום.

בזירה האירית:

עסק החיל האוויר הק בטיוע צמוד לכוחות הקרקע והן בהקיפת מטרת צבאיות ואסטרטגיות בעומק מצרים וסוריה.

סה"כ - הופלו משך היום 10 מטוסים סוריים ו-5 מטוסים מצריים.

דו"ח מסכם ליום 18 באוקטובר, שעה 1700

אמצעי-תקשורת בישראל

המלחמה כללי

- רכבות הנשק ממשיכות להגיע לערבים ולישראל; החלה הספקת נשק ימית.

חזית סוריה

- שקט יחסי בחזית הצפון.
- התקפת אויר סורית על כפר דרוזי בגולן; נהרגו אזרחים.
- דוברי סוריה מוסרים על הצלחות צבאם היום בהדיפת מתקפותינו ומתקפות נגד (עיתונות בארץ).

חזית מצרים

הקרבות בתעלה

- הכוח הישראלי בגדה המערבית ממשיך לפעול;

בעיות במוקד ההתעניינות

- המערכה בתעלה סואץ: קשת ידיעות על המתרחש בתעלה, החל מ"חיסול הכוח הישראלי" (הודעות מצריות) ועד לידיעות כי זהו המאמץ האופנסיבי העיקרי של צה"ל, ושאריות שרון בראשו (צרפת).
- העימות הבינמעצמתי: קשת ידיעות, החל מהסלמה מילולית של העימות (ארה"ב) ועד ידיעות על הידברות אמריקנית-רוסית בדבר הפסקת אש; רכבות אויר וים לשני הצדדים.
- נפט: במערב מובעת דאגה מהולה בדעה שיש לגבש עמדה תקיפה.

דובר צה"ל מודיע:

שקט טרה מטך הלילה לאורה קווי החזית, כסוריה ובחעלה.
 בגזרה הטורית. נמלו מספר פצות באזור רמה מגשימים ובאיזור גדות. לא היו
 נפגעים ולא נגרם נזק להכוש.

הזירה הימית. משך כל הלילה הפגיו ספינות חיל הים מתקני חוף ומטרוח
 צבאיות בגזרת פורט-סעיד בים התיכון, וגזרה ראס-זעפרנה במפרץ סואץ. בחום
 הפעולה חזרה ספינותינו בשלום לבסיסן.

נמצכה פעילות מחבלים בגבול לבנון:

- א. 2 פצות קטנות נפלו בשלומי. תושב המקום נפצע ורשת ההשמל של הישוב
 נידוקה. ב. פגזים התבוצצו באזור כפר-סאלד ובאזור מנרה. לא היו נפגעים
 ולא נגרם נזק להכוש. ג. מארב כוחותינו הרג 2 מחבלים באיזור מסולה.

הדובר המצרי מסר על אבידות ישראל בחזית
 המצרית: 269 מטוסי-קרב ו-15 מסוקים;
 492 טנקים; 15 סירות וספינות. שבויים רבים.
 היחס בין אבדות המצרים לישראלים במטוסים
 5:1, ובטנקים — 3:1.

פתיחת התעלה — יו"ר רשות התעלה במצרים
 על תכנית לקימום התעלה, שהוחל בביצועה.

פרשנות מצרית היום: הצלחות המצרים והסורים
 ניפצו את האגדה הישראלית, ומאשרות כי
 הערבים אינם מפחדים ולא ייסוגו; "הלוחם
 הערבי אדון המערכה"; הלוחמה הפסיכולוגית
 הישראלית נכשלה, הישראלים פחדו וברחו;
 ישראל מזייפת את העובדות; דעת הקהל העול-
 מית יודעת שישראל ראש גשר לציונות ולאי-
 פריאליזם העולמי, ולכן ניתקו 18 מדינות את
 היחסים עמה.

ח'אתם, סגן ראש הממשלה ושר ההסברה המצרי
 בראיון ל"אל-מצור": הקו ההסברתי הנכון —
 נסירת כל העובדות בכנות ועניינית לעם ולעולם,
 אי הגזמה וניפוח באשר לנצחונות וגודל הכוחות,
 התרחקות מרגשנות, מעשים ולא מלל. על החזית
 הפנימית לפעול בשקט ולא בעצבנות, ואין להע-
 לים ממנה דבר, אלא להבהיר לה הכל בכנות
 ודייקנות; השידורים ממצרים בעברית מפיצים
 פחד בלב כל ישראלי ומבהירים את המצב
 לאמיתו.

- קרבות ניטשים בגזרה המרכזית; ערפל הקרב
 (עיתונות בארץ).
- דובר צבאי מצרי הודיע אמש — ליל 17—18
 באוקטובר בחצות — הכוח הישראלי שחצה את
 תעלת סואץ הושמד.
- רדיו קהיר הבוקר: כוחות מצרים גרמו לצה"ל
 אבדות בגזרה המרכזית, והשיגו הצלחות בדרום
 התעלה; צה"ל מרכז את כוחותיו בגזרה המר-
 כזית.
- הודעת דובר מצרים היום 1500: קרב עז נמשך
 מאתמול בבוקר בגזרה המרכזית; כוחות מצרים
 גרמו אבדות כבדות לצה"ל; מטרת צה"ל הלילה
 והבוקר היתה להעביר כוחות אל מעבר לאגם
 המר, אך כוחות מצרים כיתרו את כוחות
 ישראל, גורמים להם אבדות והזהירו להיכנע
 או שיושמדו.
- עיתוני מצרים: המערכה בסיני מן הכבדות ביותר
 (אל-אהראם אתמול: "התנגשות מבעיתה" של
 שריון).
- צות אל-ערב: משלוח כוח צה"ל מעבר לתעלה
 נעשה לאחר נאום סאדאת ולפני נאום ראש
 הממשלה, כדי לאפשר לה להודיע על כך, לשם
 הרמת המוראל בישראל, וליצירת רושם שווא
 בישראל על הנעשה.

דובר צה"ל מודיע:

מטוסים סוריים הפציצו אחמול אחה"צ את הכפר הדרוזי מג'דל שמס שבכרמה הגולן. אחדות מהפצצות נפלו בחוץ הכפר וכחוצאה מכך נהרגו 2 אנשים לרבות ילדה בת 3 ונפצעו 15 אנשים נוספים.

בלילות האחרונים בצעו כוחות מיוחדים של חיל הים מספר פעולות חבלה בחוץ בכיסי הצי המצרי בים התיכון ובים סוף.

הזירה הערבית

- בעיות פנים בישראל — העתונאים מעלים אס-פקטים כלכליים, ודנים בחומרה שבהתמשכות המלחמה לגבי ישראל.
- מוראל הציבור בארץ עלה עם האספקה האמרי-קנית: זאת גם בעקבות הפעולה מעבר לתעלה המבשרת את הנצחון הסופי; בציבור אוירה של כובד-ראש בשל המחיר הגבוה שמשלמת ישראל.
- הכתבים מציינים כי בין ערביי השטחים נשמר השקט והגשרים פתוחים.

הכתבים על מטרות המלחמה והישגי הצדדים

- לדעת כתבים השיגו הערבים הרבה במלחמה לפיכך כשיחלימו מאבדותיהם לאחר הפסקת אש — יחדשו את המלחמה; קיימת נוקשות בעמדת ישראל; מכה מכרעת למצרים היא הדרך היחידה להפסקת אש.

הזירה הבינלאומית

הנפט

- המשבר במזרח-התיכון מאיים על הספקת הנפט למערב (עיתונות בריטניה ובי.בי.סי., גרמניה ואיטליה); אולם אסור להיכנע לסחטני הנפט הערבים, ועל המדינות הצורכות נפט ליצור חזית משותפת נגד המדינות המייצרות נפט. בריטניה חייבת לתמוך בסיוס מהיר של המלחמה, בהיותה קשורה בנפט הערבי (עיתוני בריטניה); הערבים סוחטים באמצעות הנפט, אך אין המצב בין צינורות הנפט כה חמור (עיתונות וטלביזיה בגרמניה).

העימות בין המעצמות

- ישנם סימנים למגעים בין המעצמות להפגת המתחיות, בצד דיווחים על ריכוזי צי של שתי המעצמות בים התיכון (עיתונות בריטניה ובי.בי.סי.); הערכות על עוצמת הציים של המעצ-מות באיזור (עיתונות).

- תגובות חיוביות בעולם הערבי לנאום סאדאת.
- פירוט רב בתחנות הערביות ל"הצלחות" המחב-לים בצפון.
- רישום מתנדבים בפקיסטאן על-ידי מפלגה מוסלמית דתית למלחמה בישראל (קהיר, ע"פ סוכנות גרמנית).
- אל-פג'ר אל-ג'יד הלובי: "מדוע לא מכים את האויב בעומק... השקפתנו אינה מפרידה בין הגולן וסיני וזולתן לבין חיפה, יפו ות"א, שהן כולן אדמה ערבית ועליהן להיות במה לפעולות".
- אל-ת'ורה העיראקי תוקף את סעודיה בחריפות על משלוח כסף במקום השתתפות בלחימה: "טיפת הדם האחת הניגרת מגופם של הגיבורים הערבים נעלה ומכובדת פי אלף".

המלחמה בעיני כתבים זרים בישראל

- מרבית הכתבים מסתפקים בהודעות דובר צה"ל ובמידע המובא בעתוני ישראל.
- נושאים עיקריים בכתבות: החזית לאורך התעלה וכוח המשימה במערבה תופסים מקום ראשי; הכתבים סבורים שהקרבות רציניים יותר ממה שפורסם, וכי כוח הפשיטה קשור במיתקפה העיקרית של צה"ל נגד המצרים.
- הערכות הכתבים לגבי גודל הכוח הישראלי בגדה המערבית, כי המדובר במשימה גדולה ולא בפשיטה מוגבלת; תפקידה — לפגוע בטילים, כדי לאפשר לחיל האוויר לפעול; איכות חיל האוויר הישראלי טובה משל המצרים; הגירסה היא, כי פעולתנו תהיה "התקפת-נגד אטית", כדי למנוע נפגעים.
- בישראל מתיחסים ברצינות לאיום המצרי בטי-לים נגד אוכלוסייה אזרחית.
- הגזרה הסורית שקטה. ישראל מכה כל התקפה סורית.